

ZÁSADY FOTBALOVÉ ASOCIACE ČESKÉ REPUBLIKY PRO OCHRANU DĚTÍ VE FOTBALOVÉM PROSTŘEDÍ

ČÁST PRVNÍ OBEČNÁ ČÁST

Článek 1

Úvod a hlavní cíle v oblasti ochrany dětí

1. Fotbalová asociace České republiky (dále „**FAČR**“ nebo „**Asociace**“), jakožto představitel českého fotbalu na území České republiky mj. v souladu s ustanovením článku 2 odst. 1 písm. c) podporuje profesionální a zejména amatérský fotbal, se zvláštním zaměřením na rozvoj fotbalu mládeže s cílem vést ji k pozitivním občanským postojům a zásadám, ke zdravému způsobu života, jakož i s cílem zabránit, aby stávala závislá na alkoholu, drogách a jiných návykových látkách. S ohledem na skutečnost, že je to právě mládež, která patří k té nejohroženější skupině, která se v rámci české fotbalové rodiny pohybuje, je nezbytné, aby fotbal bylo prostředí, které je bezpečné a poskytuje možnost úplného kladného prožitku z nejpoblárnějšího sportu, kterým fotbal bezesporu je, a to bez ohledu nejen na věk, ale i například rasu, pohlaví, gender, náboženskou orientaci, sexuální orientaci či zdravotní handicap. **S ohledem na výše uvedené Asociace při inspirování se vnitřními předpisy Union of European Football Associations (dále „UEFA“) upravující tuto problematiku, vytvořila tyto zásady, které jednak představují deklaraci postoje Asociace k problematice ochrany dětí, jednak vymezují základní pojmy související s předmětnou problematikou, a jednak obsahují pravidla a doporučení, kterými by se jakákoliv osoba participující na fotbalu měla řídit.**
2. **Asociace si stanovuje pět základních cílů**, kterých je potřeba v rámci ochrany dětí fotbalovém prostředí dosáhnout tak, aby bylo dosaženo maximální možné prevence a současně též nastavení nástrojů pro případné řešení nastalých incidentů, tj.:
  - a) Položení základů pro ochranu dětí;
  - b) Prevence;
  - c) Zvýšení obecného povědomí;
  - d) Spolupráce s ostatními organizacemi a reakce na podněty;
  - e) Pravidelné hodnocení úspěchu v rámci ochrany dětí ve fotbalovém prostředí.
3. S ohledem na skutečnost, že ačkoliv tyto zásady představují komplexní pojetí předmětné problematiky, tj. od základů prevence přes aktivní řešení nastalých situací až po pravidelné hodnocení dosaženého stavu ochrany, tak mohou nastat situace, jejichž řešení tyto zásady explicitně nenabízejí. V takovém případě je potřeba vyjít ze smyslu a účelu těchto zásad. Současně je potřeba pamatovat na to, že při řešení jakékoliv situace je primární ochrana zájmů dítěte.
4. Tyto zásady tak představují souhrn alespoň minimálních požadavků, které je potřeba v rámci ochrany dětí splnit, ať už ze strany Asociace, tak jejich členů, jakož i osob participujících na fotbalu s tím, že v rámci řešení jednotlivých konkrétních situací, jakož i při naplňování účelu a smyslu těchto zásad, je potřeba postupovat vždy v souladu s obecně závaznými právními předpisy.
5. Ve fotbale je několik velmi specifických situací, kdy může dojít, respektive je vyšší riziko, k narušení integrity dítěte, které tím utrpí újmu, tj:

- a) **fyzická zranění** – každý sport zahrnuje potenciální riziko fyzického zranění, a fotbal v tomhle není výjimkou, nicméně touha dosáhnout úspěchu nebo vyhrát zápas může znamenat, že jsou děti tlačeny až za hranici vlastních možností, respektive za to, co je rozumné a přiměřené jejich věku a míře schopností;
  - b) **tlak na výkon** – vítězství je nepochybně důležitou součástí fotbalu; nicméně tlačení dětí k výkonu a dostávání je tím pod extrémní tlak, může narušit nejen jejich psychologickou, emoční, ale též fyzickou integritu;
  - c) **fyzická péče** – šatny, sprchy a situace zahrnující blízký fyzický kontakt (fyzioterapie a jiné obdobné procedury) mohou poskytovat příležitost pro šikanu, pořizování nevhodných fotek či filmování, či sexuální zneužívání;
  - d) **soustředění a jiné obdobné akce** – soustředění a jiné obdobné akce mohou představovat mnoho potenciálních rizik, tj. například nedostatečný dohled, ztracení dítěte, přístup dětí k alkoholu nebo nevhodnému televiznímu obsahu, záležitosti týkající se užívání sociálních sítí a potenciální prostor pro zneužívání, zejména, co se týče sexuálního zneužívání;
  - e) **blízké vztahy** – vztahy v týmu s trenérem a ostatními členy realizačního týmu, případně dalšími osobami, které se na činnosti týmu podílejí (fyzioterapeuti a lékaři) představují velmi důležitý a přínosný aspekt fotbalu; u mnoha dětí se vyvíjí blízký vztah s těmito osobami, tj. zejména trenéry, kteří se postupně mohou těšit jejich velké důvěře, a jsou tak důležitými osobami v jejich životech, zejména ve chvíli, kdy děti nemají pozitivní vztahy s jinými dospělými, tj. například svými rodiči; nicméně, zatímco většina trenérů díky této důvěře má na děti, respektive jejich vývoj a dospívání pozitivní vliv, tak současně však velké množství důvěry může představovat prostor pro zneužití v neprospěch dítěte.
6. Tyto zásady jsou výchozím dokumentem v rámci přístupu Asociace k ochraně dětí ve fotbalovém prostředí. Asociace tímto potvrzuje svoji nezpochybnitelnou povinnost k minimalizaci rizik, se kterými by se děti mohly v rámci fotbalu setkat a tedy i to, že vyvine úsilí k tomu, aby fotbal bylo bezpečné prostředí, které poskytuje možnost úplného kladného prožitku Každý člen Asociace, jakož i jiné osoby participující na fotbale, jsou povinni se těmito zásadami při práci s dětmi řídit, respektive jednat v jejich duchu tak, aby k vytvoření takového prostředí přispěli.
7. Asociace v rámci ochrany dětí ve fotbalovém prostředí bude usilovat o spolupráci s externími organizacemi, které se ochranou dětí zabývají, a to včetně Orgánu sociálně-právní ochrany dětí či orgánů policejních.

ČÁST DRUHÁ ZÁKLADY OCHRANY DĚTÍ VE FOTBALOVÉM PROSTŘEDÍ

Článek 2

Ochrana dětí ve fotbalovém prostředí a definice klíčových pojmů

1. Základním předpokladem pro účinnou ochranu dětí ve fotbalovém prostředí je to, že se jedná o odpovědnost všech, kteří na fotbalu participují, a to s ohledem na skutečnost, že jsou to zejména rodiče, tj. nikoliv nutně pouze členové Asociace, a trenéři, kteří každý den přicházejí s dětmi do kontaktu a mají tak největší vliv na zajištění jejich bezpečnosti, jelikož mj. mohou díky každodennímu kontaktu identifikovat, zda děti něco trápí. Cílem nejen těchto zásad, ale obecně činnosti Asociace v rámci ochrany dětí ve fotbalovém prostředí je pak těmto osobám poskytnout potřebné know-how případně též nástroje a součinnost tak, aby tak mohli činit s největší možnou mírou efektivity.

2. Pro účely těchto zásad je potřeba vymezit některé klíčové pojmy, tj.:

- a) **child safeguarding** – anglický výraz, který se obsahově překrývá se slovním spojením užívaným v rámci těchto zásad, tj. *ochranou dětí*; samotný *safeguarding* je ze strany UEFA definován jako zodpovědnost organizace za zajištění toho, že fotbal je bezpečné prostředí, tj. nehrozí v rámci něj dětem jakákoliv újma, ať už fyzická či psychická, tj. takové prostředí, které umožňuje kladný prožitek z fotbalu;
- b) **dítě** – každá osoba mladší 18 let;
- c) **újma** – jakákoliv narušení integrity dítěte, ať už fyzicky či psychicky, k čemuž může dojít například, když někdo záměrně zneužije autoritu nebo důvěru a naruší integritu dítěte, ale může se tak stát i neúmyslně v důsledku nedbalosti daného jedince (například zanedbání péče či dohledu);
- d) **zneužití** – špatné zacházení s dítětem, které způsobuje, nebo je způsobilé narušit integritu dítě, tj. způsobit mu újmu; osoba může zneužít dítě jednak tím, že mu újmu sama způsobí, nebo tím, že nezajistí, aby dítě nezneužil někdo jiný; děti mohou být zneužity nejen osobami cizími, ale též osobami, které znají, tj. například rodinným příslušníky nebo osobami, které s nimi přicházejí do styku ve škole nebo v rámci fotbalu, a to jak osobami dospělými, tak i jinými dětmi, jednak fyzicky a jednak i v rámci on-line prostoru.

Článek 3

Formy narušení integrity dítěte

1. V obecné rovině existují čtyři základní kategorie toho, jak může být integrita dítěte narušena:

- a) **Fyzické narušení integrity** – jedná se nejčastější a snadno pozorovatelnou formu narušení integrity dítěte; fyzická integrita může být narušena například udeřením, cloumáním, štípáním, kousáním, škracením, házením anebo jinými způsoby, které způsobují nebo jsou způsobilé způsobit fyzické zranění, zanechat šrámy nebo způsobit bolest;
- b) **Narušení integrity v sexuální oblasti** – k narušení integrity dítěte v sexuální oblasti může dojít různými způsoby:
  - i. může se jednat o sexuální kontaktu mezi dospělým a osobou mladší než 18 let, nebo mezi osobami mladšími 18 let, mezi kterými je znatelný věkový rozdíl, nebo v případě, že jedna osoba, bez ohledu na věk, proti vůli druhé osoby tuto přemůže a sexuální kontakt si vynutí;
  - ii. integrita dítěte však může být narušena i jinou formou, a to pořizováním nevhodných fotografií například v situacích, kdy dítě není zcela oblečené, nebo i tím, že je dítěti umožněno dítěte sledovat sexuální obrázky, videa či aktivity sexuálního charakteru, nebo tím, že je dítě vyzýváno k chování sexuálního charakteru;
  - iii. stejně tak může být integrita dítěte v sexuální oblasti narušena například nevhodnými komentáři, nebo nechťenou přezdívkou, která má svůj základ v nějakém fyzickém atributu dítěte;
  - iv. i v případě konsenzuálního styku osoby starší 15 let a osoby mladší 15 let se jedná o formu narušení integrity dítěte, které je mladší 15 let.

- c) **Emocionální, psychologické a verbální narušení integrity** – k emocionálnímu narušení integrity může dojít, když osoba, která hraje v životě dítěte důležitou roli, tj. například rodič, trenér atd., dítě konstantně kritizuje či mu vyhrožuje do té míry, že tím způsobí u dítěte narušení sebevědomí nebo pocit vlastní sebeúcty; stejně tak může k narušení integrity dítěte dojít i nevhodnými vtipy;
- d) **Zanedbání** – nastává ve chvíli, kdy dospělý neposkytuje dítěti dostatek emocionální podpory nebo mu dobrovolně a konstantně věnuje velmi málo pozornosti; stejně tak k zanedbání může dojít za předpokladu, že dítěti není poskytován dostatek jídla, vhodné oblečení, zdravotní péče nebo řádný dohled, případně řádné ubytování.
2. Zatímco v případě narušení integrity dítěte některým z výše uvedených způsobů, neb jiným způsobem obdobného charakteru, ze strany dospělého hovoříme nejčastěji o *zneužití*, tak v případě některého z výše uvedeného chování ze strany dítěte k druhému dítěti hovoříme nejčastěji o *šikaně*. Nejedná se však o dogmatickou terminologii a k šikaně může dojít i ze strany dospělého.

Článek 4

Obecné principy, na kterých je položena ochrana dětí

1. **Fotbal je bezpečné prostředí umožňující kladný prožitek** z nejpobulárnějšího sportu, kterým fotbal bezesporu je, a to bez ohledu na věk, rasu, pohlaví, gender, náboženskou orientaci, sexuální orientaci či zdravotní handicap.
2. Všechny děti mají **rovné právo na ochranu a podporu svého blahobytu a participace**, a to bez ohledu na věk, rasu, pohlaví, gender, náboženskou orientaci, sexuální orientaci či zdravotní handicap.
3. Jakýkoliv úkon v rámci ochrany dítěte musí být realizován v souladu s **nejlepším zájmem dítěte**.
4. **Odpovědnost v rámci ochrany dětí má „každý“**, přičemž i samotné děti mohou pomoci s ochranou jich samotných a ochranou ostatních dětí, ačkoliv hlavní odpovědnost za jejich ochranu leží na dospělých.
5. **Opatření v rámci ochrany dětí by měla být inkluzivní, nediskriminační**, zohledňující, že u některých dětí, tj. například těch, které trpí nějakým handicapem, může být zvýšené riziko narušení jejich integrity.
6. **Transparentnost a otevřenost** je základem při realizaci ochrany dětí.
7. **Jakékoliv obavy týkající se bezpečnosti a ochrany dětí by měly být řešeny se vsí vážností**. Tam, kde je to nezbytné, musí být realizovány vhodné kroky k zajištění ochrany dítěte, včetně případného oznámení policejním orgánům a organizacím zabývajících se ochranou dětí.
8. Předpokladem úspěšné ochrany dětí je **spolupráce s ostatními organizacemi, vládními agenturami a ostatními skupinami**.
9. Základním předpokladem úspěšného fungování systému ochrany dětí je **též zachování důvěrnosti s tím, že osobní údaje, včetně jména osoby dávající podnět k prošetření, jména dítěte, jehož integrity byla nebo mohla být narušena či jména údajného pachatele, nesmí být jakoukoliv formou sdělovány veřejnosti**, pakliže to není nezbytné pro zajištění ochrany dítěte, nebo nedošlo ke spáchání trestného činu.
10. **Jakýkoliv úkon v rámci ochrany dětí by měl být v souladu s obecně závaznými právními předpisy**.

Článek 5

Ústřední centrum pro ochranu dětí v rámci fotbalového prostředí

1. Asociace zřídí ústřední centrum pro ochranu dětí v rámci fotbalového prostředí, které bude:
  - a) kontaktním bodem pro členy Asociace, jakož i jiné osoby participující na fotbale;
  - b) dohlížet na implementaci těchto zásad v rámci fotbalového hnutí;
  - c) řešit jednotlivé incidenty, na které bude upozorněna, nebo které zjistí z vlastní činnosti.
2. V čele ústředního centra bude *child safeguarding officer*, který bude činnost centra koordinovat a bude v kontaktu i s ostatními centry pro ochranu dětí v rámci ostatních organizací, včetně amatérských a profesionálních členských klubů.
3. Všechny členské kluby, které mají mládežnická družstva, by měly mít identifikovanou alespoň jednu osobu, která bude za centrum členského klubu pro ochranu dětí jednat.

Článek 6

Zelená karta – Deset pravidel pro rodiče a fanoušky

1. Fanděte dětem a povzbuzujte je.
2. Bavte se s nimi, fotbal je hra, ne válka.
3. Oceňujte nejen jejich dovednosti, ale hlavně snahu.
4. Nenadávejte a nerad'te dětem křikem, co mají na hřišti dělat; radí jim trenér.
5. Pomáhejte dětem, aby se zlepšovaly, psychicky je nesrážejte.
6. Respektujte soupeře svých dětí i jejich fanoušky.
7. Hlavní cíl není vítězství, ale radost ze hry.
8. Zatlaskajte i soupeři, který se snažil a hrál fair play. Ať už vyhrál, nebo prohrál.
9. Nenadávejte rozhodčímu, když udělal chybu. I on dětem pomáhá růst.
10. Nechtějte výhru za každou cenu, v životě jde o víc než fotbal.

Článek 7

Dohled nad dětmi a samostatná práce s nimi

1. Platí, že všechny osoby, které pracují s dětmi by se měly vyvarovat situací, při kterých by s dětmi byly o samotě, tj. při práci s dětmi měly být přítomny alespoň dvě dospělé osoby. S ohledem na to, že to není vždy možné, tak by dospělé osoby měly s dětmi pracovat v otevřeném prostoru, kdy mohou být ostatními pozorovány a ideálně spíše se skupinou dětí, nikoli toliko s jednotlivcem na individuální bázi.
2. Vždy musí být přítomen dostatek dospělých, kteří zajistí řádný dohled nad dětmi, přičemž počet dospělých musí být úměrný kontextu, věku dětí, jakož i jejich schopnostem.
3. Asociace doporučuje, aby dohled byl zajištěn alespoň následovně:
  - a) 1 dospělý na 10 dětí ve věku 9 až 18 let;
  - b) 1 dospělý na 6 až 8 dětí ve věku 4 až 8 let.

4. Pakliže je potřeba, aby bylo dítě ošetřeno, nebo mu byla poskytnuta jiná péče, která může mít intimní charakter, tak je dítě oprávněno si vybrat, aby danému úkonu bylo přítomno jiné dítě nebo dospělý.
5. Dětem by neměla být poskytována taková osobní péče (příklad umývání), kterou jsou si děti schopny realizovat samy.
6. Šatny, umývárny atd. by měly být pouze pod takovým dohledem, aby bylo současně zajištěno soukromí dětí. Pouze dospělý, který je odpovědný za dohled nad dětmi by měl být přítomen v šatnách, zatímco se děti převlíkají; nikdo jiný by v šatně být přítomen neměl.
7. Během soustředění nebo jiných obdobných akcí, kde děti spí mimo svůj domov, by děti neměly spát ve stejných místnostech jako dozorující dospělí, pakliže dítě není s dospělým v příbuzenském poměru nebo poměru obdobného charakteru.
8. Pro každou akci by měl nastavený plán, jak postupovat ve chvíli, kdy se dítě ztratí, nebo pro případ, že si dítě rodič nevyzvedne.
9. Pakliže dítě cestuje na aktivitu nebo z aktivity samo, mělo by disponovat písemným pověřením, které bude podepsáno zákonnými zástupci nebo jinou autoritou za něj jednající.

Článek 8

Návštěvníci, včetně zástupců médií, na soutěžích nebo jiných akcích organizovaných Asociací

1. Pořadatel soutěží, potažmo utkání mládeže, by měl zajistit, že každý návštěvník, za kterého je pořadatel odpovědný (včetně zástupců médií) je srozuměn s těmito zásadami a souhlasí s tím, že je budou respektovat, a to před samotným vstupem na akci.
2. Bezpečnost a blahobyt dětí nesmí být narušeny při interakci s médií; osobní údaje dětí nesmí být zástupcům médií bez dalšího poskytovány.
3. Jakákoliv fotografie, která by mohla narušit integritu dítěte, například taková, kde není dítě zcela oblečeno, nesmí být použita nebo dále šířena.

ČÁST DRUHÁ ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Článek 8 Šikana v týmu

1. Šikana se projevuje zejména zesměšňováním, vyčleňováním z kolektivu, schováváním věcí či fyzickým ubližováním.
2. Šikana v týmu nese zejména následující znaky:
  - a) je patrný úmysl ublížit druhému;
  - b) ubližování se opakuje;
  - c) mezi útočníkem/narušitelem a obětí je patrný nepoměr sil, tj. útočník/narušitel je v převaze, ať už co se týče fyzické síly, či počtu osob, se kterými útok provádí;
  - d) útočníkem/narušitelem může být jedna osoba, ale více osob (v extrémním případě i celý tým).

3. Jakožto varovné signály by u obětí měly pozorovány následující skutečnosti:
  - a) dítěte osamocené, nemá kamarády, vyhledává spíše blízkost trenérů;
  - b) mluví-li dítě před týmem, je nejisté, ustrašené, působí smutně;
  - c) sportovní výkonnost dítěte se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje, začíná vyhledávat důvody pro absenci na trénincích;
  - d) dítě odmítá vysvětlit poškozené, rozházené věci;
  - e) dítě má různá zranění, která nedovede uspokojivě vysvětlit.
4. Jakákoliv forma šikany je zcela nepřijatelná, přičemž jednotlivá stádia šikany, jakož i doporučený postup v případě, že jsou indikovány výše uvedené skutečnosti lze nalézt v Manuálu FAČR *JAK POMOCI DĚTEM, KTERÉ NĚCO TRÁPÍ*.

Článek 9

Kyberšikana

1. Kyberšikana má nejčastěji podobu ztrapňování, vyhrožování, vydírání, obtěžování či zveřejňování ponižujících fotografií, videozáznamů či vytvořených rádoeb vtípných obrázků (tzv. memes) prostřednictvím elektronických komunikačních prostředků (mobil, email, sociální sítě).
2. Kyberšikana nese zejména následující znaky:
  - a) je patrný úmysl ublížit druhému;
  - b) obsah se šíří velmi rychle a použitý kanál zaručuje narůstající počet zhlédnutí;
  - c) pachatel může být anonymní (skrytá čísla, přezdívky, smyšlené e-mailové adresy);
  - d) oběť o tom nemusí vědět;
  - e) obvykle doprovází „tradiční“ šikanu.
3. Jakožto varovné signály by u obětí měly pozorovány následující skutečnosti:
  - a) příznaky jsou stejné jako u „tradiční“ šikany (viz ustanovení článku 8 těchto zásad), tj. například stísněnost, strach či uzavřenost;
  - b) dítě je nesoustředěné, má snížený výkon a malou odolnost vůči stresu;
  - c) při čtení e-mailů nebo SMS zpráv v mobilu je dítě nervózní a nejisté.
4. Jakákoliv forma kyberšikany je zcela nepřijatelná, přičemž doporučený postup v případě, že jsou indikovány výše uvedené skutečnosti lze nalézt v Manuálu FAČR *JAK POMOCI DĚTEM, KTERÉ NĚCO TRÁPÍ*.

Článek 10

Sexting a kybergrooming

1. Sexting má nejčastěji následující znaky:
  - a) jedná se o posílání a publikování textového, fotografického, audio a video obsahu se sexuálním podtextem prostřednictvím internetu;
  - b) jedná se o výměnu nebo zveřejňování vlastních či cizích obnažených fotografií, videí, popřípadě textových zpráv se sexuálním obsahem;
  - c) často se jedná o mstu partnera či kamaráda;

- d) dítě bývá cizí osobou na internetu vydíráno tím, že pokud nepošle další fotografie, budou předchozí zaslané materiály zveřejněny.
2. Kybergrooming má nejčastější následující znaky:
- a) pachatel si pod falešnou identitou na internetu vytipovává oběť, snaží se získat její důvěru, vybudovat s ní blízký vztah a vylákat ji k osobní schůzce;
  - b) cílem setkání je oběť zneužít ke svým účelům;
  - c) pachatelé jsou velmi trpěliví, vydrží i dlouhou dobu si s dětmi povídat, získávat od nich osobní kontakty, jejich zájmy (často nabízejí on-line hry).
3. Jakožto varovné signály by u obětí měly být pozorovány následující skutečnosti:
- a) dítě tráví více času u mobilu, vstává k němu i v noci;
  - b) dítě komunikuje s někým, koho v reálném životě nezná, má „tajemství“, které nemůže říct;
  - c) dítě mluví o milostném virtuálním vztahu, o osobě, která je velmi přátelská, dítě je na ní emočně závislé;
  - d) dítě má velké obtíže se svěřit, protože se stydí a má pocity viny;
  - e) jasným signálem je zhroucení a panika, když je začne agresor vydírat (např. že nahé fotky pošle rodičům, spolužákům).
4. Jakákoliv forma sextingu a kybegrooming je zcela nepřijatelná, přičemž doporučený postup v případě, že jsou indikovány výše uvedené skutečnosti lze nalézt v Manuálu FAČR *JAK POMOCI DĚTEM, KTERÉ NĚCO TRÁPÍ*.

Článek 11

Deprese a úzkosti

1. Na rozdíl o tzv. „depky“, kterou děti občas mívají a trvá krátkodobě, je deprese dlouhodobé zhoršení nálady dítěte, které se projevuje například smutkem, sníženou schopností se radovat, úzkostí, pocity bezcennosti, osamocení a viny.
2. Jakožto varovné signály by u dětí měly pozorovány následující skutečnosti:
- a) dítě je zvýšeně náladové, jednou je smutné, zamlklé, podruhé podrážděné, přecitlivělé, má výbuchy pláče, fyzické bolesti (například hlavy či břicha);
  - b) dítě se cítí bez energie, ubývá u něho zájem o tréninky;
  - c) dítě může působit zrudně, líně a neschopně;
  - d) dítě prožívá pocity viny a je zvýšeně vztahovačné, ztrácí sebeúctu a podceňuje se;
  - e) dítě má pocit, že rodičům dělá starost, nemá ho nikdo rád;
  - f) dítě mívá sebevražedné myšlenky.
3. Doporučený postup v případě, že jsou indikovány výše uvedené skutečnosti lze nalézt v Manuálu FAČR *JAK POMOCI DĚTEM, KTERÉ NĚCO TRÁPÍ*.

Článek 12

Sebeпоškozování

1. Sebeпоškozování má nejčastěji následující znaky:
  - a) úmyslné ubližování vlastnímu tělu (nejčastěji řezání, kousání);
  - b) snaha přebít psychickou bolest bolestí fyzickou;
  - c) chování, na kterém může vytvořit závislost;
  - d) návodné chování pro další děti;
  - e) skryté chování (nebude mít tendenci se Vám svěřit, na situaci spíše upozorní spoluhráči).
2. Jakožto varovné signály by u dítěte měly pozorovány následující skutečnosti:
  - a) dítě má opakovaně nevysvětlitelné řezné rány, modřiny;
  - b) může mít obvázané ruce (náramky, hadřík);
  - c) popírá problém, vymýšlí si historky, lže;
  - d) zdá se mu, že nic necítí, začíná se izolovat.
3. Doporučený postup v případě, že jsou indikovány výše uvedené skutečnosti lze naléznout v Manuálu FAČR *JAK POMOCI DĚTEM, KTERÉ NĚCO TRÁPÍ*.

Článek 13

Sebevražedné myšlenky a chování

1. Sebevražedné myšlenky a chování se nejčastěji projevují tak, že:
  - a) jedná se o bezprostřední reakci dítěte na náročnou situaci, ze které chce rychle uniknout; většinou jde o souběh více nepříznivých okolností (konfliktní situace doma, nadměrná kritika či tresty rodičů, školní a vztahové problémy);
  - b) v některých případech však mohou být sebevražedné myšlenky projeven deprese či psychického onemocnění.
2. Jakožto varovné signály by u dítěte měly pozorovány následující skutečnosti:
  - a) dítě se uzavírá do sebe, ztrácí zájem o kontakty s vrstevníky, o tréninky;
  - b) má pocity beznaděje a potřebu „utéct“ z pro něj neřešitelné situace;
  - c) má se sebevražedné myšlenky a vyjadřuje je;
  - d) zabývá se tématy, která souvisí se smrtí.
3. Jakožto signály, které indikují bezprostřední ohrožení života dítěte by měly být vnímány zejména následující skutečnosti:
  - a) dítě si vyhledává informace o způsobech sebevraždy;
  - b) má plán, jak sebevraždu spáchá, má u sebe např. léky;
  - c) dává věci do pořádku, loučí se s lidmi okolo sebe, píše dopisy na rozloučenou;
  - d) náhlá únava (po období bezvýchodnosti) nemusí znamenat, že dítě sebevraždu nespáchá (může to znamenat, že se pro ni už rozhodlo).

4. Doporučený postup v případě, že jsou indikovány výše uvedené skutečnosti lze nalézt v Manuálu FAČR *JAK POMOCI DĚTEM, KTERÉ NĚCO TRÁPÍ*.

Článek 14

Návykové látky (drogy), užívání a závislosti

1. Užívání návykových látek může uspokojovat aktuální potřebu dítěte (utišit bolest, smutek a depresi, dodat odvalu, sebevědomí, soustředění, překonat únavu, nudu, vyrovnat se vrstevníkům atd.), přičemž ne každé užívání musí nutně znamenat závislost. Tou je však již silná touha užívat látku, kdy užívání látky nemá dítě pod kontrolou a má potřebu zvyšovat dávky nebo užívat látku častěji.
2. Jakožto varovné signály by u dítěte měly pozorovány následující skutečnosti:
  - a) dítě je bez zájmu a častěji chybí na trénincích;
  - b) projevují se u něho změny nálad a chování bez objektivních příčin, netypické reakce, vznětlivé či agresivní chování;
  - c) má nové kamarády straní se spoluhráčů, rodiny;
  - d) často bývá unavené, nepozorné, apatické, zhublo;
  - e) v akutní intoxikaci může být zrychlené, s projevy chaotického myšlení nebo naopak utlumené, spavé, může mít halucinace;
  - f) ztrácejí se věci, peníze, objevuje se lhaní.
3. Doporučený postup v případě, že jsou indikovány výše uvedené skutečnosti lze nalézt v Manuálu FAČR *JAK POMOCI DĚTEM, KTERÉ NĚCO TRÁPÍ*.

Článek 14

Gambling – patologické hráčství

1. Gambling je jakýkoliv druh opakovaného hraní hazardních a počítačových her, které má negativní důsledky v oblasti peněz, vztahů i psychického zdraví.
2. Gambling má zejména následující znaky:
  - a) nejčastější formou je hraní online;
  - b) živnou půdou pro vznik závislosti je gambling v rodině nebo ve skupině vrstevníků (např. část dětí ve sportovním týmu);
  - c) mezi mladými sportovci je oblíbené zejména sázení na výsledky zápasu a tzv. živé sázky;
  - d) děti hradí náklady ze svého kapesného a později zneužívají účty svých dospělých kamarádů rodinných příslušníků či jiných dospělých;
  - e) závislost bývá často skryta, dospívající se může dostat velmi rychle do velkých dluhů.
3. Jakožto varovné signály by u dítěte měly pozorovány následující skutečnosti:
  - a) dítě je zaujaté hrou, zvyšuje sázky a ztrácí kontrolu nad hraním (u mobilu tráví každou možnou chvíli, často i v noci, nejí, nespí a jen hraje, hraní popírá nebo skrývá);
  - b) má velkou spotřebu peněz, dělá dluhy, rozprodává své věci nebo krade, rodičům se ztrácí peníze z účtu;
  - c) je nesoustředěné, zanedbává povinnosti, izoluje se od kamarádů, bývá psychicky vyčerpané;

- d) při zákazu hraní je nepřiměřeně agresivní;
  - e) v případě narůstajících dluhů se potýká s pocity studu a strachu z odmítnutí ze strany rodiny.
4. Doporučený postup v případě, že jsou indikovány výše uvedené skutečnosti lze nalézt v Manuálu FAČR *JAK POMOCI DĚTEM, KTERÉ NĚCO TRÁPÍ*.

Článek 15

Týrání a zanedbávání

1. Týrání je úmyslné a opakované fyzické a psychické ubližování dítěti (bití, ponižování, nadávky, vyhrožování).
2. Jakožto varovné signály by u dítěte měly být pozorovány ve vztahu k týrání následující skutečnosti:
  - a) poranění, popáleniny, modřiny, stopy po pásku, zvláště opakovaně na stejných místech;
  - b) na dotazy na vznik zranění většinou dítě mlčí nebo mlží;
  - c) občas zmiňuje bití rodiči;
  - d) odmítání svléknout se a sprchovat ve společných prostorách (popř. vyhýbání se jiným podobným situacím);
  - e) zpožděné ochody z tréninků, útky z domova;
  - f) nápadné chování při přítomnosti či příchodu rodiče (strach, nejistota, zvýšená poslušnost);
  - g) lekavé reakce na dotek nebo přiblížení;
  - h) nízké sebevědomí, sklony k sebeobviňování.
3. Zanedbávání je:
  - a) neuspokojování základních potřeb dítěte (nedostatečná nebo nevhodná strava, nezajištění zdravotní péče, zanedbávání hygieny);
  - b) zanedbávání péče o bezpečí dítěte (doma nebo mimo domov).
4. Jakožto varovné signály by u dítěte měly pozorovány ve vztahu k zanedbávání následující skutečnosti:
  - a) má opakovaně špinavé či roztrhané oblečení, nedostatečná hygiena, nedostatek jídla (svačiny);
  - b) nedoprovázení na tréninky a akce klubu vzhledem k věku dítěte;
  - c) časté pozdní příchody na tréninky;
  - d) chybějící příprava na tréninky (oblečení).
5. Jakákoliv forma týrání a zanedbávání je zcela nepřijatelná, přičemž doporučený postup v případě, že jsou indikovány výše uvedené skutečnosti jak ve vztahu k týrání, tak ve vztahu k zanedbávání lze nalézt v Manuálu FAČR *JAK POMOCI DĚTEM, KTERÉ NĚCO TRÁPÍ*.

Článek 16

Rozvod, rozchod rodičů

1. Rozvod může být pro děti ztrátou jistoty a bezpečí na všech úrovních (rodiče, škola, nový domov, přátelé). Vyrovnaní s rozvodem či rozchodem rodičů je dlouhodobější proces, kterým si dítě musí projít.
2. Jakožto varovné signály by u dítěte měly pozorovány následující skutečnosti:
  - a) dítě není schopno se soustředit, má sníženou výkonnost;
  - b) stahuje se do sebe, má vztahové problémy se spoluhráči;
  - c) je zvýšeně plačtivé nebo agresivní;
  - d) často nemocné (nevysvětlitelné bolesti hlavy, břicha, zvracení);
  - e) popírá, že se rodiče rozvádějí;
  - f) chce dát rodiče znovu dohromady;
  - g) cítí odpovědnost či vinu za rozvod rodičů.
3. Doporučený postup v případě, že jsou indikovány výše uvedené skutečnosti lze nalézt v Manuálu FAČR *JAK POMOCI DĚTEM, KTERÉ NĚCO TRÁPÍ*.

Článek 17

Domácí násilí

1. Domácí násilí je fyzické, psychické nebo sexuální násilí mezi blízkými osobami žijícími ve společné domácnosti (např. ponižování, bití, pohlavky, facky, kopání, tahání za vlasy, škracení, shazování na zem, omezování pohybu, zákaz chodit do práce atd.)
2. Domácí násilí má zejména následující znaky:
  - a) dochází k němu opakovaně, v soukromí, často za účasti dětí;
  - b) intenzita násilných situací se stupňuje a rodiče ztrácejí schopnost včas tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah;
  - c) přítomnost dítěte u domácího násilí má stejné psychické následky, jako by bylo samo týráno.
3. Jakožto varovné signály by u dítěte měly pozorovány následující skutečnosti:
  - a) má nepřiměřené emoční reakce (agresivita, záchvaty vzteku, nebo naopak deprese, pocit smutku, úzkosti);
  - b) mluví o rodičích s rozporuplnými pocity (cítí strach a nenávisť k agresorovi, na oběť má vztek, že se nedokáže agresorovi postavit);
  - c) bojí se o sebe i o oběť, cítí se bezmocně, neumí se postavit agresorovi;
  - d) stydí se a cítí se vinné za to, co se doma děje;
  - e) často se dokonce ztotožní s reakcemi agresora, omlouvá násilné chování;
  - f) násilí a manipulaci přijme za běžné chování a reaguje podobě;
  - g) nezve si kamarády domů, často bývá agresorem nebo obětí šikany;
  - h) má za sebou útoky z domova;
  - i) maminky/tatínky nehovoří s trenéry nikdy o samotě (partner to nedovolí).
4. Jakákoliv forma domácího násilí je zcela nepřijatelná, přičemž doporučený postup v případě, že jsou indikovány výše uvedené skutečnosti lze nalézt v Manuálu FAČR *JAK POMOCI DĚTEM, KTERÉ NĚCO TRÁPÍ*.

ČÁST TŘETÍ

PREVENCE, ZVÝŠENÍ OBEČNÉHO POVĚDOMÍ A REAKCE NA PŘÍPADNÉ PODNĚTY

Článek 18 **Zvýšení obecného povědomí**

1. Každý, kdo pracuje pro Asociaci nebo jedná jejím jménem, jakož i každý člen Asociace, včetně amatérských a profesionálních klubů, jakož i jednotlivé komunity, rodiny dětí a funkcionáři jednotlivých klubů, by si měly být vědomi své povinnosti ve vztahu k ochraně dětí a být srozuměni s tím, jak poznat, že je narušena integrita dítěte a jak na tuto skutečnost reagovat.
2. Asociace bude usilovat o to, aby:
  - a) byly dostupné, jak online, tak offline tréninkové moduly, čímž by měla být podpořena ochrana dětí v rámci jednotlivých fotbalových klubů;
  - b) se zvýšilo povědomí dětí ohledně jejich ochrany a způsobům, jakým mohou pomoci udržet samy sebe v bezpečí.
3. Kdokoliv má nějakou pochybnost ohledně řešení některé situace, se může obrátit pro radu buď na ústřední centrum pro ochranu dětí, na organizaci, která se problematice na ochranu dětí věnuje, nebo policejní orgán.

Článek 19 **Hodnocení rizik**

1. Hodnocení rizik je důležitou součástí v rámci systému ochrany dětí. Zejména prostřednictvím hodnocení rizik lze realizovat preventivní kroky k zajištění bezpečnosti akcí, identifikovat rizika, minimalizovat je, v ideálním případě je zcela eliminovat, jakož i nastavit postupy řešení specifických situací, které mohou v rámci ochrany dětí nastat.
2. Pakliže jsou v rámci hodnocení rizik před akcí identifikována taková rizika, jejichž míru nelze snížit na únosnou úroveň, tak by akce neměla být realizována.
3. Za předpokladu, že má dítě participovat na nějaké fyzické aktivitě, tak by dozorující osoba nad touto aktivitou měla mít k dispozici kontakt na rodiče dítěte nebo jinou osobou obdobného charakteru pro případ nouze.

Článek 20 **Vytvoření bezpečného kanálu pro vznášení podnětů**

1. Předpokladem úspěšné ochrany dětí je též vytvoření bezpečného komunikačního kanálu pro vznášení podnětů a upozorňování na ohrožení bezpečností dítěte, tj. mělo by být možné vznášet podněty:
  - a) písemně, buď formou emailu, nebo osobním doručením;
  - b) písemně, a to anonymní formou, tj. například prostřednictvím kontaktního formuláře;
  - c) ústně, a to buď telefonicky nebo osobně (zejména, nikoliv však výhradně, například ve stanovených úředních hodinách)

2. Současně by měl být stanoven jasný postup, jak bude v návaznosti na takové podněty dle odstavce 1 postupováno.
3. Asociace garantuje maximální možnou míru důvěrnosti, a to jak samotného procesu vyřizování vzneseného podnětu, tak i dokumentů, které budou v rámci tohoto zajištěny.
4. V případě, že je vznesen nějaký podnět, ale ukáže se jako neopodstatněný, tak by osoba, která takový podnět vznesla neměla být trestána, s výjimkou, kdy tak učinila úmyslně.
5. Písemné záznamy o všech podnětech musí být uchovávány tak, aby k nim neměl přístup nikdo nepovolaný, tj. zejména osoby mimo rámec ústředního centra pro ochranu dětí.
6. Všechny podněty, jejich vypořádání, jakož i případné šetření musí probíhat v souladu s obecně závaznými právními předpisy. Případné předání informací ohledně situace dítěte externí organizaci pro ochranu dětí musí proběhnout v souladu s obecně závaznými právními předpisy, jakož i nejlepším zájmem dítěte.
7. Případnému šetření vedenému ze strany Asociace, či například členského klubu, mohou být přítomny pouze osoby, u kterých je to nezbytné s ohledem na vedení šetření a prověřování incidentu nezbytné, případně osoby podporující dítě.

Článek 21

Pravidelné hodnocení úspěchu v rámci ochrany dětí ve fotbalovém prostředí

1. Hlavní úloha pro implementaci těchto zásad leží na ústředním centru pro ochranu dětí.
2. Alespoň jednou za kalendářní rok by ústřední centrum pro ochranu dětí mělo vyhodnotit, jak se mu daří implementovat tyto zásady a naplňovat jednotlivé cíle v rámci ochrany dětí, přičemž na základě takového hodnocení by měl být vypracován akční plán na další kalendářní rok tak, aby zaplnil případné mezery, které byly v rámci hodnocení nalezeny.
3. Alespoň jednou za tři roky by měla proběhnout komunikace mezi Asociací s členskými kluby tak, aby byl zjištěn stav implementace těchto zásad, jakož i dalších případných opatření pro zajištění ochrany dětí v rámci těchto členských klubů.

ČÁST ČTVRTÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 18

Závěrečná ustanovení

Tyto zásady byly schváleny Výkonným výborem FAČR dne 1. 6. 2021 a nabyly účinnosti téhož dne.